

School Ondersteunings Profiel

Het Lyceum

school van CSG De Goudse Waarden

Januari 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Algemene schoolgegevens Contactgegevens	3
Doel van ons onderwijs	4
Kernwaarden	4
Uitgangspunten	4
Onderwijsaanbod	6
Ondersteuningsstructuur	6
Kengetallen leerlingpopulatie	6
Gemiddeld aantal leerlingen per klas (1-10-2018)	7
Denkmodel leerlingbegeleiding	8
Basisondersteuning	9
Basiskwaliteit	9
Overzicht preventieve en licht curatieve interventies	9
Extra ondersteuning	13
Arrangementen	13
Grenzen aan de begeleiding	15
Professionalisering	15
Bijlage 1: Ondersteuningsstructuur	16
Korte beschrijving van de school	16
Functionarissen eerste en tweede lijn	17
Overlegvormen	19
Planmatig werken	20
Overzicht samenwerkingspartners	21
Afkortingenlijst	22

Inleiding

In dit ondersteuningsprofiel beschrijven we de leerlingbegeleiding en de mogelijkheden voor (extra) ondersteuning bij ons op school. Deze ondersteuning is gedeeltelijk basisondersteuning, door school zelf gefinancierd, en gedeeltelijk de extra ondersteuning waarvoor we een bijdrage krijgen van het samenwerkingsverband¹ (SWV). De besteding van deze bijdrage moeten wij jaarlijks aan het SWV verantwoorden.

Ten eerste zijn de algemene schoolgegevens opgenomen. Daarna beschrijven we het denkmodel waarop wij de ondersteuning baseren. Vervolgens staan de verschillende vormen van ondersteuning (zowel basis- als extra ondersteuning) beschreven. We hebben een financiële grens gesteld aan de uitgaven aan basisondersteuning, de extra ondersteuning wordt begrensd door de gelden die we van het samenwerkingsverband krijgen. Deze begrenzing is in dit ondersteuningsprofiel opgenomen in de vorm van beschikbaarheid van zorgbegeleiders. Tot slot hebben we de arrangementen die wij bieden beschreven. In de bijlagen staan de ondersteuningsstructuur en de taakomschrijvingen van de mentor en de leerjaarcoördinator opgenomen.

Algemene schoolgegevens

Contactgegevens

Naam school/vestiging	De Goudse Waarden Het Lyceum
Brinnummer	14SF
Adres en plaats	Heemskerkstraat 105 2805 SN Gouda
Telefoonnummer, e-mailadres	0182 573000 lyceum.havo@degoudsewaarden.nl
Website	www.degoudsewaarden.nl
Directeur	Mw. M.P. van Gulp
Contactpersoon ondersteuning	A.J.A. van den Heuvel afdelingsleider leerlingzaken

---

¹ Samenwerkingsverband VO-MHR (www.swv-vo-mhr.nl)

Doel van ons onderwijs

In het schoolplan² staat het doel van ons onderwijs als volgt geformuleerd: *We willen vanuit onze wortels herkenbaar zijn als christelijke school. Dat wil zeggen dat het onderwijs en de wijze waarop het onderwijs aangeboden wordt kenmerken vertoont van de erkenning en navolging van de boodschap van Jezus Christus. De betekenis hiervan is bepalend voor de relatie met de ander, de natuur en cultuur. We rusten jonge mensen toe met kennis, inzichten en vaardigheden zodat ze een diploma kunnen halen en naar eigen aard en aanleg in de maatschappij kunnen functioneren.*

Kernwaarden

Aan de basis van onze leefgemeenschap staan onze kernwaarden: Aandacht, Vertrouwen en Verantwoordelijkheid.

Aandacht

De mens en de schepping zijn waardevol. Daarom staan aandacht voor elkaar, aandacht voor jezelf en aandacht voor de omgeving bij ons centraal. Daarnaast willen we, in een maatschappij met veel prikkels, de leerlingen leren om aandachtig te werken.

Vertrouwen

Een leerling³ mag erop vertrouwen dat wij het goede met hem voor hebben. Daarom bieden wij de leerling een veilige leeromgeving en het vertrouwen dat hij nodig heeft om zich ten volle te ontwikkelen.

Verantwoordelijkheid

Onze school leidt jonge mensen op tot zelfbewuste en verantwoordelijke burgers. Om die reden besteden wij zowel binnen de lessen als daarbuiten, bijvoorbeeld tijdens de activiteitendagen, veel tijd en aandacht aan burgerschapsvorming. Hierin staat het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke vaardigheden en een kritisch bewustzijn om op een goede en verantwoorde wijze te kunnen functioneren in onze complexe samenleving centraal.

Uitgangspunten⁴

Vanuit onze christelijke identiteit willen we dat onze school een betrouwbare basis biedt voor leerlingen en collega's. De relatie met de ander, de natuur en cultuur zijn belangrijk. We werken vanuit een positieve grondhouding en geloven in ieders talenten en mogelijkheden. Door zowel nieuwe als zittende collega's wordt aandacht en zorg voor elkaar vaak als sterk punt benoemd. Wij willen als school een gemeenschap zijn waarin aandacht en zorg voor elkaar naar voren blijven komen. We werken vanuit een degelijke organisatie. Onze regels bieden duidelijkheid en geven kaders aan, gelden voor iedereen en bieden houvast.

---

² Schoolplan De Goudse Waarden 2016-2020, september 2016

³ Voor de leesbaarheid van dit ondersteuningsplan schrijven we leerling, docent etc, i.p.v. leerling(e), docent(e). Ook hij i.p.v. hij/zij. Met ouders bedoelen we ouder(s)/verzorger(s).

⁴ Sectorplan Lyceum-havo 2016-2020, september 2016

Vanuit ons doel met het onderwijs willen we:

1. *onze leerlingen toerusten met kennis, inzichten en vaardigheden zodat ze een diploma kunnen halen*

Hiertoe bieden we kwalitatief goed onderwijs. Kwalitatief goed onderwijs betekent voor ons: onderwijs dat leerlingen voldoende kennis, vaardigheden en inzichten helpt verwerven om zich te redden in het vervolgonderwijs en de complexe multiculturele samenleving. Dit is eigentijds onderwijs waarbij digitale middelen op een weloverwogen manier worden ingezet. Binnen dit eigentijdse onderwijs hebben de verschillende opleidingen een eigen gezicht.

2. *dat onze leerlingen zich kunnen ontwikkelen naar eigen aard en aanleg*
- Goed onderwijs doet recht aan de verschillen tussen leerlingen en daagt leerlingen uit het beste uit zichzelf te halen. Binnen het reguliere lesprogramma zijn er veel individuele keuzemogelijkheden. Zo hebben we bijvoorbeeld een groot vakkenaanbod met extra vakken waarbij de leerling zelf kan bepalen welk vak hij volgt.

Je wordt als leerling én als medewerker gekend. We waarderen verschillen, geven ruimte aan talenten en bieden zorg en begeleiding indien nodig. We geven leerlingen de ruimte om keuzes te maken en zich te ontplooien.

Elke leerling in leerjaar 1 en 2 neemt deel aan talentklassen. Bij de indeling van deze klassen is niet het cognitief niveau, maar de interesse van de leerling bepalend. Daarnaast hebben we een breed aanbod aan talenttrajecten zowel op creatief, cultureel, sportief als cognitief gebied.

We hebben aandacht voor elkaar. We zetten in op een brede basisondersteuning waarbij de mentor een centrale rol vervult. Daarnaast bieden we een scala aan maatwerktrajecten op het gebied van extra zorg.

3. *onze leerlingen toerusten zodat zij in de maatschappij kunnen functioneren.*

De school is een maatschappij in het klein. We werken vanuit een degelijke organisatie en zorgen voor duidelijkheid zodat iedereen weet wat hij kan verwachten en wat er van hem wordt verwacht. We kiezen voor lessen in klassenverband en ook activiteiten en maatwerkprojecten bieden we zoveel mogelijk aan in groepsverband.

Morele autonomie, kritisch besef van waarden en normen, een democratische houding en waardering van pluriformiteit zijn hierbij essentieel. We willen leerlingen helpen met vertrouwen deel uit te maken van de samenleving en dagen hen uit hun persoonlijke ontwikkeling ten goede te laten komen aan de gemeenschap in het algemeen en onze leefgemeenschap in het bijzonder.

Onderwijsaanbod

CSG De Goudse Waarden is een brede scholengemeenschap. In schooljaar 2019-2020 wordt het gebouw van Het Lyceum aan de Heemskerkstraat gerenoveerd. De

school zal dat tijdelijk worden gehuisvest in De Kazerne aan de Groen van Prinsterersingel. Daarop vooruitlopend krijgen de leerlingen uit klas 1 en 2 m.i.v. begin schooljaar 2018-2019 al les op deze tijdelijke locatie

Het Lyceum biedt de volgende brugklassen aan: mavo/havo, havo/vwo, atheneum/gymnasium en tweetalig atheneum/gymnasium. Vanaf klas 2 kunnen leerlingen terecht in de stromen mavo, havo, atheneum, gymnasium, tweetalig atheneum en tweetalig gymnasium.

Alle eersteklassers van Het Lyceum kiezen bij aanmelding uit één van de 4 talentklassen: Sport, Kunst en Cultuur, Da Vinci en Wereld. De talentklas staat op de lessentabel van de leerlingen van klas 1 en 2 en is voor alle leerlingen verplicht. Een dagdeel per week gaan de leerlingen aan de slag in de gekozen talentklas. Er wordt daarbinnen aandacht besteed aan de vaardigheden samenwerken, presenteren en reflecteren. Naast de talentklas is er een programma voor getalenteerde en excellente leerlingen. Hierin zijn verschillende onderdelen opgenomen. Onderdelen zijn het Cum-Laudetraject, versneld VWO (in 5 jaar in plaats van 6 jaar) en de mogelijkheid om ook op het havo vakken op een vwo-niveau af te sluiten. Meer informatie hierover staat op de website: www.degoudsewaarden.nl.

In de bovenbouw van het havo en het vwo worden alle profielen aangeboden. Naast het standaard aanbod binnen de profielen kunnen leerlingen op het havo ook kiezen voor BSM en NLT, leerlingen op het vwo kunnen Chinees, maatschappijwetenschappen en wiskunde D kiezen. Er is een ruime mogelijkheid om (een) extra vak(ken) te volgen voor leerlingen die meer aankunnen.

Ondersteuningsstructuur

Binnen de school is diverse zorgondersteuning mogelijk op verschillende niveaus zowel intern als extern. Zie voor verdere uitwerking van die structuur bijlage 1.

Kengetallen leerlingpopulatie

Schooljaar	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 – 2017	2017 - 2018
Het Lyceum				
Totaal aantal leerlingen (teldatum 1 oktober)	1484	1480	1402	1338
Overgang % (gemiddeld)	96,6%	96,9%	97,3	97,3
Aantal afstromers (andere reguliere school)	37 (wv. 9 naar andere school)	41 (wv. 8 naar andere school)	49 (wv. 8 naar andere school)	35 (5 naar andere school)
Leerlingen met lwoo	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Leerlingen met LGF cluster 1	0	0	0	0
Leerlingen met LGF cluster 2	0	0	0	0
Leerlingen met een extra ondersteuningsvraag (aantal OPP's)	29	48	54	90
Verwijzingen vso cluster 3	0	0	0	0
Verwijzingen vso cluster 4	0	3	4	1
Thuiszitters	0	0	1	SWV
Voortijdig schoolverlaters ⁵	2	1	3	1

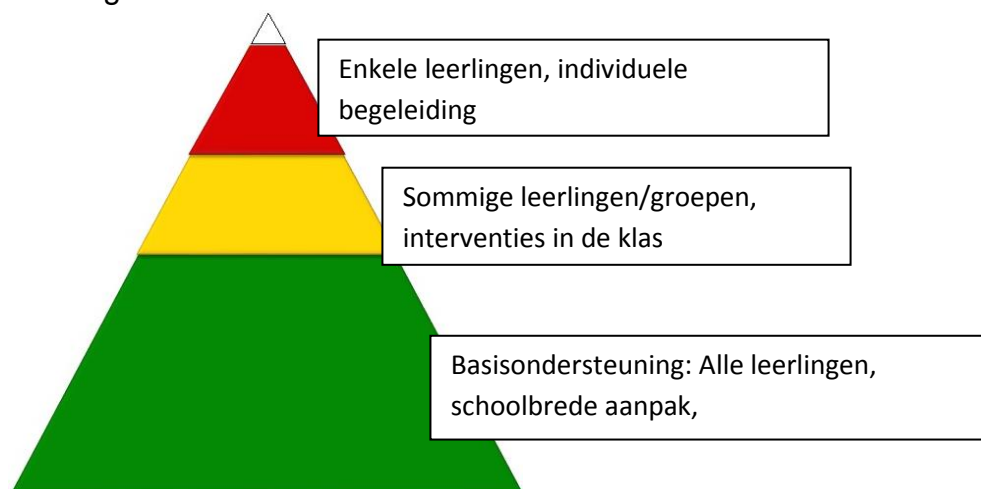
Gemiddeld aantal leerlingen per klas (1-10-2018)

	1 ^e leerjaar	2 ^e leerjaar	3 ^e leerjaar en hoger
mavo/havo	23		
havo/vwo	24		
ath/gym.	32		
Havo		23.6	26.8
Vwo		28	26.2

⁵ Een voortijdig schoolverlater is een leerling die niet in het bezit is van een diploma havo, vwo of mbo-niveau 2. Leerlingen die zonder zo'n diploma niet naar het vervolgonderwijs gaan, maar het onderwijs uitstromen worden beschouwd als VSV-er. <https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/sectoroverstijgend/na-het-onderwijs/nieuwe-voortijdig-schoolverlaters>

Denkmodel leerlingbegeleiding

Op het hele gebied van leerlingbegeleiding en extra ondersteuning werken we met het volgende denkmodel:

De basiskwaliteit van de lessen en het onderwijs moet zo zijn dat de overgrote meerderheid van de leerlingen gewoon mee kan draaien in de lessen. Zij hebben geen extra ondersteuning nodig. Alles wat we in de les en in de groepen doen, waardoor leerlingen goed functioneren zijn 'groene' preventieve acties.

Voor een aantal leerlingen of groepen is het zo dat zij op deelonderwerpen wat extra's nodig hebben (soms zelfs incidenteel of tijdelijk). Die ondersteuning kan in de klas plaatsvinden, vaak in samenspraak tussen mentor en met de back-up van de zorgspecialisten en/of de leerlingbegeleider of leerjaarcoördinator. Het gaat hier om "gele interventies". Het gele gebied is het hitteschild waarin de betrokkenen zoeken naar kleine interventies waarmee geprobeerd wordt te voorkomen dat leerlingen in het rode gedeelte terecht komen.

Als er echt een individuele interventie nodig is, speciale zorg, valt de leerling onder de extra ondersteuning. Dit is het "rode" gebied. Hierbij zijn onze zorgspecialisten betrokken en kan er expertise van buiten de school ingezet worden. Het kan zijn dat een leerling permanente ondersteuning nodig heeft, maar het kan ook zijn dat een leerling even een individuele (rode) interventie nodig heeft waarna hij weer terug kan/gaat naar het gewone (groen).

Voor sommige leerlingen blijken alle interventies die wij doen niet voldoende. Zij zullen meer begeleiding nodig hebben dan wij kunnen aanbieden. Deze leerlingen stromen door naar andere vormen van onderwijs of andere scholen. In ons denkkader is dat het kleine witte driehoekje.

Wij proberen in de school te sturen op "groene interventies", zodat zoveel mogelijk leerlingen ondersteund kunnen worden. Dat betekent in een aantal gevallen dat we, indien een ouder vraagt om extra ondersteuning, eerst kijken naar wat de

mogelijkheden zijn van basisondersteuning in de klas of door de mentor, voordat we doorschakelen naar de extra ondersteuning door zorgspecialisten.

Het is de bedoeling dat de ondersteuningsprofielen van de verschillende scholen binnen het samenwerkingsverband met elkaar vergeleken kunnen worden, zodat duidelijk wordt waar er overlap is en waar er nog witte vlekken zijn. Daarom hebben we het format van het samenwerkingsverband aangehouden. Om toch duidelijk te maken wat wij aanbieden binnen ons denkmodel zijn de verschillende interventies in de desbetreffende kleur (groen, geel, rood) voor de verschillende zorggebieden als dyslexie en ADHD aangegeven.

Basisondersteuning

Het begrip basisondersteuning staat niet in de wet. Het SWV heeft de basisondersteuning geformuleerd in een notitie. Voor de scholen van het SWV is de basisondersteuning in eerste instantie iets dat in de klas plaatsvindt. Goed klassenmanagement is daarvoor van groot belang.

De basisondersteuning bestaat uit vier deelaspecten:

- basiskwaliteit van de school, weergegeven door het toezichtarrangement dat de inspectie aan de school heeft toegekend;
- preventieve en licht curatieve interventies;
- ondersteuningsstructuur;
- planmatig werken

Basiskwaliteit

Uit het meest recente rapport van de onderwijsinspectie, vwo 2008 en havo 2014, blijkt dat Het Lyceum een basisarrangement heeft⁶.

In januari 2019 verwachten we het rapport van het bestuursonderzoek dat in najaar 2018 heeft plaatsgevonden.

---

⁶ Zie <https://zoekscholen.onderwijsinspectie.nl/zoek-en-vergelijk/sector/vo/onderwijssoort/havo/id/1184>

Overzicht preventieve en licht curatieve interventies⁷

	Beknopte omschrijving	beschikbaarheid
Didactische zorg		
Dyslexie	Leerlingen met een dyslexieverklaring komen in aanmerking voor faciliteiten. Meer informatie hierover staat in het dyslexieprotocol van de school te vinden op de website.	
	Op de school is een remedial teacher (RT) werkzaam voor twee dagen per week. Verder zijn er twee dyslexiecoaches. De dyslexiecoaches zijn voor de leerlingen en docenten de contactpersonen als er vragen zijn met betrekking tot de dyslexie. Zij hebben één- of tweemaal per jaar een gesprek met de dyslectische leerlingen en kunnen dan bekijken of er extra ondersteuning nodig is.	De RT kan per week 10 ln begeleiden. De dyslexiecoaches hebben per week gemiddeld 1,5 uur om te begeleiden.
	Leerlingen van wie het vermoeden bestaat dat er sprake is van dyslexie gaan voor een vooronderzoek naar de RT. Zij verwijst aan de hand van haar onderzoek door naar een extern testbureau.	
	De leerlingen kunnen – op initiatief van de school - voor kortdurende begeleidingstrajecten bij de RT terecht. Doel hiervan is om de leerlingen te leren zelfstandig met hun dyslexie om te gaan	
Steunlessen Nederlands/ dyslexie/taalbegeleiding	Voor leerlingen met dyslexie en problemen met spelling is er in de brugklas een half jaar lang (vanaf januari) één uur per week extra ondersteuning op groepsniveau. Ook voor leerlingen in havo 4 is een dergelijk RT-uur. Dit is er gedurende het hele schooljaar. Deze lessen zijn ook toegankelijk voor leerlingen zonder dyslexie.	Een half jaar lang één groep leerlingen uit de brugklas Een jaar lang één groep leerlingen uit havo 4.
Dyscalculie	Leerlingen met een dyscalculieverklaring komen in aanmerking voor faciliteiten. Meer informatie hierover staat in het dyscalculieprotocol van de school.	
	De remedial teacher kan kortdurende begeleidingstrajecten doen- op initiatief van de	

⁷ We hebben de verschillende interventies ingedeeld in de kleuren van ons denkmodel

	school - ter ondersteuning en om de leerling te leren omgaan met de dyscalculie.	
Meer dan gemiddelde intelligentie (hoog)begaafd	We hebben een uitgebreid talentprogramma voor leerlingen die meer begaafd zijn. Er is de mogelijkheid om extra certificaten te behalen zoals versterkt taalonderwijs. Leerlingen kunnen een extra vak/extra vakken volgen. Daarnaast kan je vakken versneld of op een hoger niveau volgen en afsluiten. Leerlingen kunnen zich ook aanmelden voor de cumlaude regeling of het versneld VWO. Er wordt met elke leerling een passend onderwijstraject uitgestippeld waar de hier genoemde zaken en hier niet genoemde zaken onderdeel van kunnen zijn.	Er zijn drie coaches talenttrajecten/ Maatwerk. Er komen mogelijk twee coaches voor HB. Is in ontwikkeling in samenwerking met SWV.
Huiswerk Begeleiding (light)	Er wordt een tegen betaling blokuur (1 periode is 8 weken) aangeboden voor leerlingen van alle klassen. Leerlingen kunnen hier hun huiswerk maken. Er wordt geen leerstof uitgelegd.	
Taalbegeleiding	In de lessen Nederlands in de onderbouw komt het taalonderwijs (spelling en zinsbouw/grammatica) ruimschoots aan bod. Leerlingen die (nog) niet voldoen aan de referentieniveaus voor taal kunnen aan de slag met "Muiswerk online". In havo 2 wordt gedurende een deel van het schooljaar een extra les Nederlands gegeven met daarin specifiek aandacht voor lezen.	
Reken begeleiding	In de lessen Wiskunde in de onderbouw komt het rekenonderwijs ruimschoots aan bod. Leerlingen die (nog) niet voldoen aan de referentieniveaus voor rekenen kunnen aan de slag met "Got it online".	
NT2	n.v.t	
Minder dan gemiddelde intelligentie	n.v.t.	
Medische zorg		
Gebruik aangepaste voorzieningen gebouw	Op beide gebouwen is een lift die gebruikt kan worden door leerlingen met een (tijdelijke) fysieke beperking. Op de trappen is een gele belijning aangebracht voor leerlingen met visuele beperkingen. In de school is een invalidentoilet aanwezig.	
Medische	Er is een aantal werknemers met een EHBO-	We verrichten

handelingen	diploma, zij kunnen eerste hulp verlenen. Daarnaast is een aantal werknemers getraind in bedrijfshulpverlening. Er is een medisch protocol (te vinden op de website).	geen medische handelingen. Dit zal door ouders op een andere wijze geregeld moeten worden.
	Er kan begeleiding aangevraagd worden voor langdurig zieke kinderen. Zie ook arrangement 2.	Externe AB'er van de AED per week 1 ochtend beschikbaar Daarnaast per week 1 uur van de LJC.
Psycho-sociale zorg		
Lichte zorg in samenwerking met ketenpartners (bijvoorbeeld GGD)	De sociaal verpleegkundige (afdeling JGZ van de GGD) heeft op aanvraag spreekuur in school. Zij screent ook alle leerlingen uit klas 2 en neemt digitaal vragenlijsten af in klas 4.	Per week 2 dagen beschikbaar
Vragenlijsten om psychosociale problemen bij leerlingen te signaleren	In klas 1 en 3 wordt de SAQI (School Attitude Questionnaire Internet) afgenomen. N.a.v. deze vragenlijst wordt gekeken of leerlingen mee kunnen doen aan een training Rots en Water of een BOF-training (bewust omgaan met faalangst). Verder levert de uitslag informatie voor de mentor m.b.t. het functioneren van de klas en individuele leerlingen. Hij zal daarover in gesprek gaan met zijn leerlingen. In klas 2 en 4 wordt de GGD vragenlijst afgenomen.	
Weerbaarheids/ SoVa-training	Een interne trainer verzorgt een Rots en Water-training voor sociale vaardigheden en sociale weerbaarheid. De leerlingen vullen in klas 1 ,2 en 3 een vragenlijst in ter signalering. Ook leerlingen uit hogere leerjaren kunnen, na aanmelding door de mentor, deelnemen aan deze training.	Per jaar 2x een groepstraining
Faalangstreductietraining en examenvrees training	Trainers van binnen de school verzorgen de training "bewust omgaan met faalangst" voor leerlingen uit klas 1 en 2. De leerlingen vullen in klas 1 en 2 een vragenlijst in ter signalering. Voor de examenklasleerlingen wordt een examenvreestraining aangeboden door één van de counselors.	Per jaar 1x groepstraining voor klas 1 en klas 2 Per jaar 2x examenvrees-training
Zelfverdediging	Zelfverdediging voor meisjes is een van de	

	onderdelen van het sportoriëntatie-programma in de bovenbouw. Leerlingen kunnen zich hiervoor aanmelden.	
JOS Jeugd-ondersteuning op school	De externe medewerker JOS (Jeugdondersteuning op school) is degene naar wie verwezen kan worden als de sociaal-emotionele problematiek vraagt om meer dan begeleidingsgesprekken met de leerling alleen. Zij combineert dit ook met begeleiding in de thuissituatie. Naast hulpverlening heeft de JOS-medewerker er de volgende taken: signaleren, consultatie, informatie en advies geven en doorverwijzen. Ook begeleidt zij leerlingen met planningsproblemen.	Zij is 2 dagen per week aanwezig
Orthopedagoog	De orthopedagoog begeleidt, na toestemming van de ouders, leerlingen met gedragsproblematiek. Zij neemt intelligentietesten af en doet vooronderzoek bij gedragsproblematiek. De orthopedagoog adviseert mentoren en vakdocenten hoe leerlingen in de klassensituatie te begeleiden als er sprake is van gedragsproblematiek	Zij is 1 dag per week aanwezig
Peer meditation	n.v.t.	
Concentratie training	Er wordt geen concentratietraining aangeboden.	
Structuur-uur	Er is geen structuur-uur.	

Extra ondersteuning

In deze paragraaf staat de extra ondersteuning/gespecialiseerde ondersteuning beschreven. De extra ondersteuning bestaat uit arrangementen. Deze arrangementen kunnen licht en tijdelijk zijn of structureler en intensiever. Het zijn allemaal arrangementen 'op maat' die op de school zelf worden gerealiseerd, vaak in samenwerking met externe partners.

Arrangementen

In onderstaande tabel staat aangegeven wat de school beschikbaar heeft op de vijf velden, te weten Deskundigheid, Aandacht en tijd, Voorzieningen, Gebouw en Samenwerkingspartners. Tevens wordt vermeld voor welke ondersteuningsbehoefte dit arrangement toe te passen is

Arrangement 1

Voor de leerlingen met ASS en ADHD wordt op maat gekeken of extra faciliteiten nodig zijn.

Trajectgroep	Voor leerlingen met ASS en ADHD	
Deskundigheid	De trajectbegeleidster is in dienst van de school. Zij heeft ruime ervaring in de ambulante begeleiding en heeft een opleiding gehad m.b.t. het omgaan en begeleiden van leerlingen met ASS en ADHD. Zij houdt haar deskundigheid onder meer op peil door de intervisie met de ambulante begeleiders van Horizon en door trainingen bij het SWV.	
Aandacht en tijd	Er zijn 2 trajectbegeleiders op school (4 dagen in de week) die de leerlingen met ASS op school begeleiden, contact onderhouden met de ouders, contact onderhouden met eventuele buitenschoolse begeleiding. Zij ondersteunt de leerlingen in de dagelijkse praktijk van de school. Leerlingen kunnen bij haar terecht in een aparte ruimte (ook voor een time-out), zij observeert ook in lessen en geeft docenten waar nodig adviezen voor de lespraktijk. Leerlingen kunnen in de pauzes en in tussenuren ook gebruik maken van de ruimte om in een relatief prikkelvrije omgeving te pauzeren of te werken.	De leerling begeleiders zijn samen 13 dagdelen op school om deze leerlingen te ondersteunen en te begeleiden.
Samenwerking	E.e.a. wordt in samenwerking met Horizon ambulante begeleiding vormgegeven.	
Voorzieningen in het gebouw	In de trajectruimtes zijn laptops beschikbaar. In elk gebouw is een trajectruimte.	
Grenzen	De begeleiders zijn samen 13 dagdelen op school. Uitgaande van de hoeveelheid uren die wij in kunnen zetten, en rekenend met een gemiddelde begeleiding van 35 klokuur per jaar per leerling (ongeveer 1 uur per week) kunnen zij maximaal 65 leerlingen begeleiden.	

Arrangement 2:

Naast het bovenstaande arrangement bieden we individuele arrangementen, met name op het gebied van LZ/LG-problematiek. Voor de LZ/LG-leerlingen kunnen we ambulante begeleiding inzetten, na aanvraag bij het SWV. Daarnaast kunnen we deze leerlingen binnen de school begeleiding geven, bijvoorbeeld gesprekken om het

onderwijsproces te organiseren en het regelen van buddies. We kunnen kijken naar speciale trajecten binnen het lesprogramma, binnen de mogelijkheden die de WVO en de examenregels bieden. Van belang hierbij is dat de leerling wel in staat moet zijn om onderwijs op school te volgen.

Bij andere aanvragen voor extra ondersteuning zullen we telkens kijken wat de leerling nodig heeft en of we dat kunnen bieden.

Grenzen aan de begeleiding

Ondanks de inzet van interne en externe betrokkenen kan het zijn dat uiteindelijk toch de grens aan de inzet van zorg bereikt wordt. Steeds zal in overleg met ouders, leerling, directie en externe betrokkenen besproken worden wanneer deze grens bereikt is. Hierbij staat het belang en welbevinden van de leerling centraal. De grens van de zorg wordt bereikt bij de onderstaande zaken:

- Leerlingen met zeer ernstige dyslexie, die ondanks inzet van software en andere hulpmiddelen toch niet instaat zijn het reguliere havo- of vwo-onderwijs te volgen.
- Leerlingen die nauwelijks op school onderwijs volgen door zeer ernstige medische en/of psychische problemen.
- Leerlingen die de veiligheid van zichzelf, medeleerlingen en personeel in gevaar brengen.
- Leerlingen met een combinatie van verschillende leer- en gedragsstoornissen waarbij het leren ernstig belemmerd wordt.

Mochten er extra arrangementen (bijvoorbeeld de kosten van een revalidatieoord, onderwijs op afstand, klassecontact) nodig zijn, dan kan dat alleen als we daar een vergoeding voor krijgen van het SWV.

We betalen de extra ondersteuning uit de gelden die we van het samenwerkingsverband krijgen. Indien deze al geheel worden ingezet is nog meer extra ondersteuning niet mogelijk.

In bovenstaande situaties zullen we voor de betrokken leerling een passende onderwijsplek zoeken, op een ander niveau, een andere school, het VSO of de onderwijsopvangvoorziening van het SWV. Deze leerlingen vallen in het “witte gedeelte” van de piramide van ons denkmodel.

Professionalisering

De volgende professionalisering is afgesproken:

- Op de basisondersteuning jaarlijks bijscholing voor het gehele personeel
- Zorgspecialisten volgens jaarlijks externe cursussen en trainingen vaak rond een thema
- Zorgcoördinator en de trajectbegeleiders volgen de intervisie vanuit het samenwerkingsverband en deelt dit met het zorgteam
- Het zorgteam heeft gedurende het schooljaar diverse intervisiemomenten waar verschillende casussen worden besproken om te bekijken op welke manier de begeleiding het best vormgegeven kan worden.

Bijlage 1: Ondersteuningsstructuur

Korte beschrijving van de school

Klassenmanagement	In het algemeen is dit op orde. Er is begeleiding voor nieuwe docenten door coaches/begeleiders. Ook voor andere docenten is er de mogelijkheid tot coaching/begeleiding, onder meer met behulp van Video Interactie Begeleiding (VIB).
Kennis van en kunnen omgaan met verschillende leer- en doceerstijlen	<p>De didactische benadering is gebaseerd op de uitgangspunten van 'De vijf rollen van de leraar'. Het verzorgen van uitdagend en motiverend onderwijs voor de leerling krijgt mede gestalte doordat er gewerkt wordt met de talentklassen in de onderbouw. In de onderbouw van het gymnasium zijn vakoverstijgende projecten die extra uitdaging bieden.</p> <p>Hiermee willen wij bereiken dat leerlingen zich zowel op cognitief als op sociaal en praktisch gebied kunnen ontwikkelen.</p> <p>In de komende jaren wordt de nadruk gelegd op differentiatie in de klas. Hier worden ook trainingen voor aangeboden, waar alle docenten aan meedoen.</p>
Begeleiden en vormgeven van een veilig groepsproces	<p>Er wordt d.m.v. projecten in de leerjaren 1 t/m 4 aandacht geschonken aan pesten, veiligheid en respect. Bij deze leerjaren wordt aan het begin van het jaar aandacht geschonken aan het groepsproces d.m.v. classbuildingsactiviteiten. Ook in de mentorlessen in de onderbouw is hier veel aandacht voor.</p> <p>Er is op school een pestprotocol. Hierin staat beschreven welke maatregelen de school neemt als er, ondanks de preventieve maatregelen, toch pestgedrag voorkomt.</p> <p>Het pedagogisch uitgangspunt van de school ligt in de 3 kernwaarden: aandacht, vertrouwen en verantwoordelijkheid.</p>
Basiskennis en in basis kunnen omgaan met leer- en gedragsproblemen	<p>Er zijn diverse presentaties en workshops geweest over het omgaan met leerlingen met dyslexie, ADHD en ASS. Een groot deel van de docenten heeft op deze wijze basiskennis opgedaan in het omgaan met deze problematiek. Elk jaar zijn er werk-/trainingsbijeenkomsten over deze onderwerpen waar verschillende groepen docenten aan deelnemen.</p> <p>Bij de interne training voor mentoren komen het omgaan met deze problematiek als mentor ook naar voren.</p> <p>Verschillende docenten hebben nog moeite met het in de praktijk brengen van hun basiskennis. De zorgspecialisten in de school (trajectbegeleidster, orthopedagoog, remedial teacher, counselors) ondersteunen hen daarbij op individuele basis.</p>

Functionarissen eerste en tweede lijn

Bij de ondersteuning in de tweede lijn zijn op deze school de volgende functionarissen betrokken:

De **mentor** is de spil in de begeleiding van de leerling. Op Het Lyceum-havo is de school verdeeld in afdelingen. De afdelingsleider is verantwoordelijk voor de kwaliteit van onderwijs. Er is een **afdelingsleider leerlingbegeleiding** die verantwoordelijk is voor de bijzondere zorg- en leerlingbegeleidingstrajecten. Er zijn twee afdelingsleiders die met de leerjaarcoördinatoren verantwoordelijk zijn voor de reguliere leerlingbegeleiding. De **leerjaarcoördinator** stuurt de mentoren aan en neemt, indien nodig, incidenteel de begeleiding van leerlingen over. Het ondersteuningsteam van Het Lyceum bestaat uit de afdelingsleider leerlingbegeleiding en de **zorgcoördinator**. Afhankelijk van wat de leerling nodig heeft betrekken zij de leerjaarcoördinator, de mentor, zorgteam en externe zorgspecialisten bij hun overleg. Indien nodig worden op school FLEXZAT-vergaderingen belegd, waarbij ook de onderwijsspecialist van het SWV, de GGD-medewerkster, leerplicht en het sociaal team jeugd zijn betrokken.

Het **zorgteam**, bestaande uit de remedial teacher, de orthopedagoog, de trajectbegeleidster en de counselors wordt aangestuurd door de afdelingsleider leerlingbegeleiding en de zorgcoördinator. Zij komen regelmatig bij elkaar om de praktische uitvoering van (beleidszaken op het gebied van) zorg te bespreken en voor intervisie.

Het schoolbrede zorgteam staat o.l.v. de Manager Zorg die in overleg met de directie en het college van bestuur beleid ontwikkelt en dit, naast het coördineren van de zorgactiviteiten, vertaalt naar de werkvloer.

Functionarissen	Taken
Mentor	Hij is het eerste aanspreekpunt voor de leerlingen van zijn mentorgroep en hun ouders. Hij spreekt regelmatig met leerlingen over de resultaten, studieaanpak en het welbevinden. Indien nodig spreekt hij met ouders over de voortgang van de leerling. Hij volgt de ontwikkelingen binnen de groep en grijpt waar nodig in. Hij overlegt regelmatig met de leerjaarcoördinator over de groep en over individuele leerlingen om de begeleiding af te stemmen. Hij zorgt voor een goede overdracht van de leerling naar de volgende mentor.
Leerjaarcoördinator	Een leerjaarcoördinator belast is met de zorg voor de leerlingbegeleiding in een afdeling. Hij doet ook algemene organisatorische werkzaamheden binnen de afdeling. De leerjaarcoördinator coördineert het werk van de mentoren en overlegt regelmatig met de mentoren van het leerjaar. De leerjaarcoördinator neemt de begeleiding van leerlingen met speciale of langdurige problemen van de mentor over en

	vervangt eventueel de mentor bij ziekte.
Afdelingsleider leerlingbegeleiding	Hij is verantwoordelijk is voor de speciale zorg/leerlingbegeleiding van leerjaar 1 t/m 6. Hij is tevens de leidinggevende van het zorgteam en is verantwoordelijk voor het (initiëren van) beleid m.b.t. leerlingzorg en leerlingbegeleiding op Het Lyceum.
Zorgcoördinator	Deze geeft advies over interne zorgtrajecten op maat. Regelt verwijzingen naar interne zorgspecialisten en JOS/GGD en andere externe partijen Zij vraagt ondersteuning aan bij het samenwerkingsverband. Zij doet de aanvraag zorgarrangementen bij het Samenwerkingsverband (VSO, OOV, LG-arrangement) en heeft contacten met de begeleiders passend onderwijs en alle leerjaarcoördinatoren
Counselor	Zij bieden sociaal emotionele begeleiding aan individuele leerlingen die boven de normale begeleiding door een mentor uitgaat. Zij geven begeleiding aan leerlingen die te maken hebben gehad met verlies/rouw in groepsverband en individueel Zij doen interventies in klassen/groepen die niet lekker lopen en waar de veiligheid in het geding is. Zij maken en ondersteunen de preventieve projecten op het gebied van pesten, respect en sociale veiligheid.
Vertrouwens contactpersoon	Zij vangen slachtoffers op die te maken hebben met seksuele intimidatie of ongewenst gedrag op school. In principe voeren speciaal opgeleide deskundigen buiten de school de begeleiding uit.
Remedial teacher	De remedial teacher is op twee dagen in de week werkzaam. Zij doet vooronderzoek bij een vermoeden van dyslexie, verzorgt de faciliteitenkaart voor leerlingen met een dyslexie- of dyscalculieverklaring en biedt kortdurende begeleidingstrajecten - op initiatief van de school - aan leerlingen met dyslexie en dyscalculie.
Dyslexiecoach	Leerlingen met een dyslexieverklaring hebben recht op voor hen passende faciliteiten. De dyslexiecoach bespreekt met de leerling of hij/zij in de dagelijkse praktijk met deze faciliteiten uit de voeten kan. De dyslexiecoach is de intermediair tussen leerlingen en docenten en de contactpersoon als er vragen zijn met betrekking tot de dyslexie. Zij geeft ook voorlichting aan docenten over dyslexie.
Decanaat	De decanen ondersteunen en begeleiden de mentoren bij het profielkeuze-proces in klas 3 en de studiekeuze- en loopbaanbegeleiding in de klassen 4 t/m 6. Individuele

	leerlingen en hun ouders kunnen een gesprek aanvragen met de decanen over de vakkenkeuze en informatie over vervolgopleidingen. Verder zijn de decanen betrokken bij de toelating van leerlingen in havo 4 vanuit het vmbo-t.
Orthopedagoog	De orthopedagoog begeleidt, na toestemming van de ouders, leerlingen met gedragsproblematiek. Zij neemt intelligentietesten af en doet vooronderzoek bij gedragsproblematiek. De orthopedagoog adviseert mentoren en vakdocenten hoe leerlingen in de klassensituatie te begeleiden als er sprake is van gedragsproblematiek.
JOS medewerker	De externe medewerker JOS (Jeugd-ondersteuning op school) is degene naar wie verwezen kan worden als de sociaal-emotionele problematiek vraagt om meer dan begeleidingsgesprekken met de leerling alleen. Zij combineert dit ook met begeleiding in de thuissituatie. Naast hulpverlening heeft de JOS-medewerker de volgende taken: signaleren, consultatie, informatie en advies geven en doorverwijzen. Ook begeleidt zij leerlingen met planningsproblemen.
Sociaal verpleegkundige	Neemt deel aan het FLEXZAT. Verder verzorgt zij het onderzoek van de leerlingen uit klas twee en klas vier. Zij heeft een spreekuur op aanvraag (ook op school mogelijk)
Medewerker Sociaal Team Jeugd	Neemt deel aan het FLEXZAT
Leerplichtambtenaar	Neemt deel aan het FLEXZAT en participeert actief bij leerlingbegeleidingstrajecten waarbij sprake is van schoolverzuim.

Overlegvormen

De ondersteuningsstructuur op school wordt gekenschetst door de volgende vormen van overleg:

Overleg	Behandelde onderwerpen
Leerlingbespreking	De cijferresultaten; werkhouding/motivatie/inzet; thuissituatie; speciale onderwijszorg en het welzijn van de leerlingen
Klasbespreking	Groeps sfeer; werkhouding binnen de groep
Intervisie	Gebeurt incidenteel: lespraktijken; good practices bij "de vijf rollen"; differentiatie in de lessen
Intern zorgteam	Zorgbeleid en het praktisch maken hiervan; intervisie op zorgbegeleiding
FLEX-ZAT	Advies m.b.t. de te volgen zorgtrajecten voor individuele leerlingen samen met de externe partners
Sectieoverleg	Bespreken van onderwijskundige aanpak binnen de verschillende onderwijsteams
Mentorenoverleg per	Overleg en intervisie over de begeleiding van klassen en

jaarlaag	leerlingen door mentoren
----------	--------------------------

Planmatig werken

Om zo goed mogelijk aan te kunnen sluiten bij de ontwikkeling van de leerling is het volgen van de leerling van groot belang. Dat gebeurt op de volgende manieren

a. Groepsplannen	
Werkt de school met groepsplannen?	N.v.t
b. Individuele handelingsplannen (OPP)	Ja
Voor welke leerlingen stelt de school een OPP?	Voor elke leerling die met een groeidocument (het OPP van de basisschool) binnenkomt en alle leerlingen die intensief ondersteund zullen worden door de trajectbegeleiders/begeleiders passend onderwijs. Een aantal leerlingen krijgen een individuele "pluskaart". Op de pluskaart staan afspraken betreffende begeleiding van de leerling.
Wie stelt het plan op?	Het OPP wordt door de trajectbegeleidster en de zorgcoördinator opgesteld. De pluskaart worden gemaakt door de trajectbegeleidster of de orthopedagoge, samen met de mentor en eventueel de zorgcoördinator.
Frequentie van evalueren?	Bij elke leerlingbespreking worden het OPP en de pluskaart besproken. Het OPP wordt eenmaal per jaar officieel geëvalueerd.
c. Ontwikkelperspectief	
Voor welke leerlingen stelt de school een ontwikkelingsperspectief op?	Voor de leerlingen die deelnemen aan een arrangement.
d. Evalueren	
Hoe vaak vindt evaluatie van de plannen plaats?	Jaarlijks
Met wie?	Met de mentor, ouders en leerling.

Overzicht samenwerkingspartners

Voor de extra ondersteuning aan leerlingen op de school wordt samengewerkt met de volgende ketenpartners. Geef kort weer waar de samenwerking uit bestaat (bijvoorbeeld samenwerking in het FLEX-ZAT, ambulante begeleiding).

Samenwerkingspartner	Activiteit
Dyslexie: Bureau Braams	Verwijzing leerlingen met vragen rond dyslexie-onderzoek
Samenwerkingsverband/ AED	Begeleiding van langdurig zieke leerlingen.
Cluster 2	Auris – ambulante ondersteuning
Cluster 3	AED – ambulante ondersteuning
Cluster 4	Horizon – ambulante ondersteuning.
GGD	Participatie in het FLEX-ZAT; onderzoek tweede- en vierdeklasleerlingen; spreekuur sociaal verpleegkundige; ondersteuning bij voorlichting
STEK Jeugdzorg/ Enver	Doorverwijzing van individuele leerlingen.
GGZ	Doorverwijzing van individuele leerlingen
Gemeente	--
Politie	Incidenteel contact wijkagent
STJ	Contact bij doorverwijzing leerlingen, deelname aan het FLEXZAT, inzet thuishulp
Onderwijsloket	Incidenteel participatie in het FLEX-ZAT; overleg over individuele leerlingen.
JOS	Participatie in het FLEX-ZAT; de JOS-medewerkster is 2 dag per week aanwezig op school
Leerplicht	Participatie in het FLEX-ZAT; regelmatig contact voor advies; gesprekken op school met leerlingen en/of ouders
RMC	Incidenteel met leerlingen van 17 of 18 die dreigen uit te vallen.
Cardea	--
Halt	Doorverwijzen als er sprake is van vuurwerkdelicten of verzuim.
Veilig Thuis	Incidenteel contact
Raad voor de Kinderbescherming; Jeugdbescherming West	Incidenteel contact
MEE	--
OOV	Incidenteel doorverwijzing van leerlingen
ROC	Vavo-leerlingen; doorstroom naar MBO van leerlingen uit havo 4 en incidenteel uit havo 3
AED	Coaching school zieke leerlingen
Centrum voor autisme	Incidenteel voor advies
GGZ Rivierduinen/Curium	Incidenteel contact en/of doorverwijzing voor verschillende leerlingen

Afkortingenlijst

ADHD	Attention Deficit en Hyperactivity Disorder
ASS	Autisme Spectrumstoornis
BOF	Bewust omgaan met faalangst
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CvB	College van Bestuur
DGW	De Goudse Waarden
HP	Handelingsplan
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOS	Jeugdhulp op school
LH	Het Lyceum, school van CSG De Goudse Waarden
LJC	Leerjaarcoördinator
LVS	Leerlingvolgsysteem
Lwoo	Leerwegondersteunend onderwijs
MEE	Geen afkorting 🚫 geeft ondersteuning aan mensen met een beperking
OOP	Onderwijsondersteunend personeel
OP	Onderwijzend personeel
OOV	Onderwijs opvang voorziening
OPP	Ontwikkelingsperspectiefplan
OVO	Oriëntatie op vervolgopleidingen
PrO	Praktijkonderwijs
REC	Regionaal expertisecentrum
RMC	Regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters
ROC	Regionaal opleidingscentrum (MBO)
RT	Remedial teacher
STJ	Sociaal Team Jeugd
SWV	Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Midden-Holland en Rijnstreek
VIB	Video-interactie begeleiding
VSO	Voortgezet speciaal onderwijs